

ПОЛІТИЧНИЙ ЛІДЕР ЯК СТАБІЛІЗУЮЧИЙ ФАКТОР СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В даній статті окреслюється роль політичного лідера та тих факторів які здійснюють вплив на його діяльність. Досліджуються різні підходи до визначення самої категорії „ політичний лідер”.

Ключові слова:

лідер, політичний лідер, система, що самоорганізується..

Abstract

This article outlines the role of political leader and the factors that are influencing its activity. The different approaches to the definition of the category of "political leader".

Keywords:

leader, political leader, the system is self-organizing.

Актуальність проблеми. Найвизначніші мислителі всіх часів і народів з давніх-давен замислювались над явищем, яке у сучасній політології прийнято позначати терміном «політичне лідерство» (від англ. leader – вести, керувати). Прагнучи збагнути закономірності суспільного життя, античні мислителі підмітили, що там, де формується етнос чи соціум, неодмінно знаходяться й свої лідери. Це найдосвідченіші, найсильніші й найсміливіші люди, яких підтримують і визнають одноплемінники, громадяни. Геродот, Плутарх, Тіт Лівій та інші історики у своїх працях чільне місце відводили діяльності тих, кого ми називаємо сьогодні політичними лідерами, адже бачили в героях, монархах і полководцях справжніх творців історії. І сьогодні в суспільстві, як ніколи, висока потреба в політичному лідері, здатному швидко і чітко реагувати на проблеми, що постають перед суспільством, і головне, здатному знаходити ефективні шляхи вирішення позначених проблем.

Мета роботи - в повній мірі дослідити і висвітлити роль політичного лідера та тих факторів, які впливають на його діяльність.

Виклад основного матеріалу. Політика неможлива без політичних лідерів. Проте їхня діяльність відбувається за певних умов, відмінних залежно від історичних і географічних чинників, типу суспільства загалом (відкрите–закрите), типу політичного режиму (тоталітаризм, авторитаризм, демократія), парадигми розвитку суспільства, рівня його соціально-економічного і технічного розвитку (доіндустріальне, індустріальне, постіндустріальне, інформаційне), типу культури, міри долучення конкретного суспільства до світового співтовариства. Головним критерієм політичного лідерства є ефективність його дії, результативність, задоволення запитів та інтересів тієї спільноти, яка бачить власну перспективу у його існуванні. Без широкої соціальної підтримки політичне лідерство не може відбутися.

Політичне лідерство – це взаємозв’язок, взаємодія та взаємовплив основних його елементів: лідер, послідовники, середовище, завдання. Крім того, лідерство – це не тільки набір неординарних якостей і здібностей лідера, а й особливий вид міжособистісних взаємин, і його вплив є цілеспрямованим і передбачуваним, характеризується тривалістю часу та динамічністю.

Кількість функцій, які виконує лідерство, залежить від переважаючого типу політичної культури суспільства, політичного режиму, зрілості громадянського суспільства, рівня життя більшості населення країни і інших чинників. Найважливішими функціями політичного лідерства є ті, які характерні для більшості співтовариств, незалежно від того, на якому ступені суспільного розвитку вони знаходяться. До них, перш за все, відносяться інтеграційна, організаційна, організаторська, інструменталістська, мобілізаційна, новаторська функції, а також функція соціального арбітражу і патронажу.

Функціональна діяльність кожного публічного політика є найважливішим інструментом впливу на найближче оточення і народні маси, вона визначає програму дій, навіює ентузіазм, формує

і підтримує на належному рівні лідерський імідж, сприяє правильному відбору та ефективному вихованню лідерської робочої команди або персоналу, сприяє раціональному й цілеспрямованому відбору і накопиченню політичної інформації з метою корисного її застосування в політичній практиці. Функціональні обов'язки політичного лідера визначаються його владним статусом і становищем. Однак, не менше важливу роль відіграють особистісні характеристики лідера, що складають змістовий бік самого лідерства

Найважливі з функцій політичного лідера такі:

1. Інтеграція суспільства, громадян, об'єднання мас довкола спільних завдань і цінностей.
2. Пошук і прийняття оптимальних політичних рішень.
3. Захист мас від беззаконня, самовправства бюрократа, підтримка громадського порядку.
4. Налагодження системи постійного зв'язку з масами, запобігання відчуженню громадян від політичного керівництва.
5. Ініціювання оновлення, генерування оптимізму й соціальної енергії, мобілізація мас на реалізацію політичних цілей.
6. Легітимація суспільно-політичного устрою.

Внутрішній потенціал політичного лідерства відображається в його типології. Однак як не існує у політології однозначного тлумачення проблеми політичного лідерства, так і немає єдиної його класифікації. Однією з найпоширеніших типологій лідерства є запропонована Максом Вебером, в основу якої покладено типи суспільного правління. Відповідно розрізняються три основні типи.

Традиційне лідерство (перший тип) засноване на звичаї, традиції (вожді племен, монархи) і передбачає віру підлеглих у те, що влада законна, оскільки існувала завжди. Влада правителя здійснюється за традиційними нормами, які є основними в управлінні суспільством, державою. Правитель же, котрий ігнорує традиції, може легко позбутися своєї влади.

Другим типом М. Вебер називає раціонально-легальне лідерство. До нього належать лідери, яких обрано демократичним шляхом і які у випадку зловживання владою несуть відповідальність перед своїми виборцями. Учений називає цей тип ще бюрократичним, але не в негативному, а в позитивному розумінні цього питання, заснованому на вірі в законність і розумність існуючого порядку, де лідер-чиновник виступає як носій певної раціонально-державницької позитивної функції.

Третій тип – харизматичне лідерство (від грец. *cha-rista* – винятковий дар, властивий людині) – заснований на вірі мас в особливий «дар благодаті», видатні якості й здібності до правління окремих лідерів. Такий правитель в очах його прихильників чи підданих наділений надлюдською магичною силою, підноситься над повсякденністю, відрізняється від простих смертних. За М. Вебером, харизматичне лідерство виникає в критичні періоди розвитку суспільства.

Список використаної літератури

1. Політичний лідер як стабілізуючий фактор сучасного суспільства Режим доступу: <http://pohilo.vk.vntu.edu.ua/file/ad7ae889e46eaf27da4d8cea3497ad5.pdf>
2. Політичне лідерство в Україні. Режим доступу: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=468346>

Автор доповіді Олійник Тетяна Миколаївна ФБТЕГП ст. гр. БТ-12

Науковий керівник Похило Ірина Данилівна, кандидат політичних наук, доцент, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця.